

แบบฝึกหัด เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี (โวหารในวรรณคดีไทย)

ตอนที่ ๒ จงพิจารณาว่าบทหรือกรอนที่กำหนดให้ ปรากฏโวหารวรรณคดีไทยใด

บรรยายโวหาร	พรรณนาโวหาร	อุปมาโวหาร
เทศนาโวหาร	สาธกโวหาร	

๑. “ฉันทยืนต้นอยู่ในป่าลึก ฉันทมีลำต้นสูงใหญ่ กิ่งก้านใบแน่นหนาและแผ่กว้าง แสงอาทิตย์ ไม่อาจส่องลอดได้ เบื้องล่าง จึงร่มรื่น ลำธารน้อย ๆ ไหลผ่านใกล้ลำต้นฉันทไป น้ำในลำธาร ไสจนเห็นกรวดทราย ท้องธารและปลาว่ายเวียน ทุกวันจะมีสัตว์ป่านานาชนิดมากินน้ำ ที่ลำธารสายนี้ บางตัวจะอาศัยได้ร่มใบของฉันทนอนหลับอย่างมีความสุข”

ตอบ

๒. “...อย่าได้ถือตัวว่าเป็นลูกเจ้าแผ่นดิน พอมิอำนาจยิ่งใหญ่อยู่ในบ้านเมือง ถึงจะเกะกะ ไม่กลัวเกรงคุมเหงผู้ใด เขาก็ คงจะมีความเกรงใจพ่อ ไม่ต่อสู้ หรือไม่อาจฟ้องร้องว่ากล่าว การซึ่งเชื่อใจดังนั้นเป็นการผิดแท้ทีเดียว เพราะความ ปราบปรามของพ่อไม่อยากจะให้ลูกมีอำนาจที่จะเกะกะอย่างนั้นเลย เพราะรู้เป็นแน่ว่าเมื่อรักลูกเกินไป ปลอ่ยไม่ไห้ กลัวใครและประพฤดิชั่วเช่นนั้น คงจะเป็นโทษแก่ลูกนั่นเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพราะฉะนั้นจงรู้เถิดว่าถ้าเมื่อ ได้ทำความผิดเมื่อใด จะได้รับโทษโดยทันที การที่มีพ่อเป็นเจ้าแผ่นดินนั้นจะไม่เป็นการช่วยเหลืออุดหนุนแก้ไข อันใดได้เลย”

ตอบ

๓. “เสนาะเสียงแสนเศร้าดูเหว่าเอ๋ย โฉนเลยครวญคร่ำร่ำอยู่ได้
หรือใครทำเจ็บช้ำระกำใจ จึ่งหวนไห้โหยอยู่มีรูแล้ว
แวววาบปลาบสายฟ้า ผสานวาทะโชยชาย
เปล่าเปลี่ยวอยู่เดียวดาย วิเวกวั่วคะนึ่งใน”

ตอบ

๔. “ไม่มีอะไรที่น่าเอา แต่คนทั่วไปก็ยังอยากจะเอาอยู่ เงินทองก็อยากได้ ชื่อเสียงก็อยากได้ อังตืนหมิกก็อยากจะกิน อำนาจยิ่งอยากได้ มากขึ้น ทุกคนอยากเป็นใหญ่เป็นโต เป็นเจ้าแห่งรัฐเซียซึ่งใหญ่มหึมาแล้วยังไม่พอ เป็นเจ้าแห่ง อเมริกาแล้วยังไม่พอ ทะเยอทะยานอยากจะเป็นเจ้าโลก อยากเป็นพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช ซึ่งโลกทั้งโลก ต้องมาสยบอยู่แทบฝ่าพระบาท แต่ก็ยังอุตสาหมีตาแก่คนหนึ่งซึ่งนอนอยู่ข้างถนน มีหลังคา สับปะรังคลุมหัวอยู่ พอหลบฝนได้ พระเจ้าอเล็กซานเดอร์เห็นสภาพ สุดอนาถาเช่นนั้นก็สงสาร ตรัสถามว่า “เจ้าอยากได้อะไร จงขอมา ...ข้าจะให้เอ็ง” “ขออย่างเดียวเท่านั้น ขออย่าได้มายืนบัง แสงอาทิตย์เกล้ากระผมขอบ แสงแดดอ่อนๆ ยามเช้า” นี่คือการตอบของตาแก่ผมยาว ร่างกายแสนจะสกปรกที่ทำให้จอมราชัน ผู้พิชิตถึงกับตะลึง”

ตอบ

๕. “...สนุกใจ ชมนกชมไม้ในไพรวันสารพันก็มี ทั้งฤๅษีลัทธิวิทยากร คนธรรพ์ เทพารักษ์ผู้มีพักตร์อันเจริญ เห็นแล้วก็น้ำเพริดเพรินไม่เมินได้ หรือเจ้าปะผลไม้ประหลาดรสสดสุกหอมเสวยไม่เคยกิน เจ้าฉวยชมชอบลั่นก็หลงฉันทอยู่ จึงเข้าอุปมาเสมือนหนึ่งภุมรินบินระว่วอน เทียวขับซาบเอาเกสรสุคนธมาเลศ พบดอกไม้อันวิเศษต้องประสงค์หลงเคล้าคลึงรสจนลึมรั้ง เข้าเถื่อนเจ้าลืมหงายได้หน้าแล้วลืมหงายไม่แลเหลียวเทียวทอดประทับมากลางทางถ้าแม่เจ้าอาลัยอยู่ด้วยลูกจริง ๆ เหมือนวาจา ก็จะรีบกลับเข้ามาแต่วันไม่ทันรอน เออนี่เจ้าเทียวพเนจรนอนตาม”

ตอบ

๖. “ อันเกาะแก้วพิสดารสถานนี้ โภชนาสาสีกี่มีถม
แต่คราวหลวงครั้งสมุทรโคดม มาสร้างสมสักขาสมาทาน
เธอหาไรไว้ที่ริมภูเขาหลวง ครั้นแตกรงออกมาเล่าเป็นข่าวสาร
ได้สืบพิชัยดีอยู่แต่บุราณ คิดอ่านเอาเดี๋ยวมาเหลียวไป”

ตอบ

๗. “...ขณะพระองค์เสด็จมาใกล้เบญจคีรีนครคือราชคฤห์ เป็นเวลาจวนสิ้นทิวาวาร แดดในยามเย็นกำลังลงสู่สมัยใกล้วิกาล ทอแสงแผ่ซ่านไปยังสาละเกษตร แลละลือเห็นเป็นทางสว่างไปทั่วประเทศสุดสายตา ดูประหนึ่งมีหัตถ์ทิพย์มาปกแผ่อำนวยสวัสดิ เบื้องบนมีกลุ่มเมฆเป็นคลื่นซัดซ้อนสลับกันเป็นทิวแถว ต้องแสงแดดจับเป็นสรีระยับระยับแววประหนึ่งเอาทรายทองมาโปรยปราย ลือลั่นลือลั่นลือๆ เรี่ยๆ ร่ายลงจดขอบฟ้า”

ตอบ

๘. “แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์ มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน”

ตอบ

๙. “ปางที่มอดสมานสุมาลย์สมร ดังหมายดวงหมายเดือนดารากร อันลอยพันอำพรพโยมพราย”

ตอบ

๑๐. “คือรูปสกลินเสียงไม่เที่ยงแท้ ย่อมเฒ่าแก่เกิดโรคโคกสงสาร
ความตายหนึ่งพึงเห็นเป็นประธาน หวังนิพพานพ้นทุกข์สุขสบาย
ซึ่งบ้านเมืองเคื่องเข็ญถึงเช่นนี้ เพราะโลกีย์ต้นหาพาฉิบหาย
อันศีลห้าว่าอย่าทำให้จำตาย จะตกอบายภูมิขุมมรก”

ตอบ